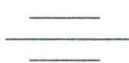

Mint Shakespeare mondja: „Az emlékezéshez nem emlék, hanem szeretet kell, s akit szeretünk, azt nem felejtjük el.”

Hiszem, hogy az a kezdeményezés, melyet iskolánk véghezvitt és véghezvisz, nem hiábavaló fáradozás, mert egyéni arculatot ad az iskolának, a településnek, erősíthetik az ott élők önbecsülését, utat mutathatnak a jövőbe.

Iskolánk helytörténeti gyűjteményének tábláján ez a jelmondat olvasható: „Ápold a múltat, őrizd a jelent, nézz a jövőbe!”

Az elmúlt éveknek, de a jelennek is egyik kihívása a jelmondatban foglaltak megvalósítása. Az ifjúság formálása ennek jegyében történhet. Bízunk abban, hogy lesz, aki lelkesítsen, s mindig lesznek igaz emberi dolgok, amiért lelkesedhetünk.

DR. DOMONKOS JÁNOS
ny. iskolaigazgató, irodalomtörténész
Budapest

Világörökségünk: Hollókő

– Az ENSZ Nevelési, Oktatási és Tudományos Bizottsága, az UNESCO döntése tette Hollókőt is a Világörökség részévé. –

Nógrád megyében, a Cserhát belsejében a vidék legbájosabb fekvésű községe. Néprajzi és népművészeti vonatkozásban egyedülálló értékeket őrzött meg. „Az ország legszebb községének” nevezik az épületek szépsége és a falu fekvése miatt.

Fő látványossága az érintetlen falu- és utcakép, amely az egyutcás, fésűs beépítésű községben a legutóbbi századokban kialakult.

Különösen a templom környéke egységes

A házak építése az előre-ugró, kontyos, vízvezetős, oromzatos utcai homlokzattal, nyeregteretűvel a palóc építkezési mód legszebb hagyományait őrizte meg. A konty eszese a lakóház utcai homlokfala elé ugrik, melyet koszorúgerendával vagy újabb tornáccal támasztottak meg.

A lakóházak jellemzője az alájuk épített pince, amelynek bejárata leginkább az utca felől van. Így a házak szinte emeleteseknek látszanak. A tornáctartó oszlopokat, többnyire

a korlátot is fából faragták. A házakat régiesen zsúpszalmával fedték. Ezek a jellegzetes palóc-házak, teljes eredetiségükben a nógrádi népi építkezés csoportosan megmaradt, értékes emlékei.

A XIV. századból származó hollókői katolikus templom a falu központjában emelkedik, a lejtős völgyoldali települést átszelő út mentén. Gótikus stílusú, kivételes építészeti érték. Még átalakítva is páratlan a magyar falvak egyházművészeti emlékei között. Keleti homlokzata előtt torony áll. Földszintje kőből épült, emeleti részét fából folytatták, tornya faszindelyes. A torony, a templom dongaboltozatos, ablakai csúcsívesek. A templombelső tagolás nélküli, a mennyezetet deszkából alakították ki.

A megőrzött ősi falukép

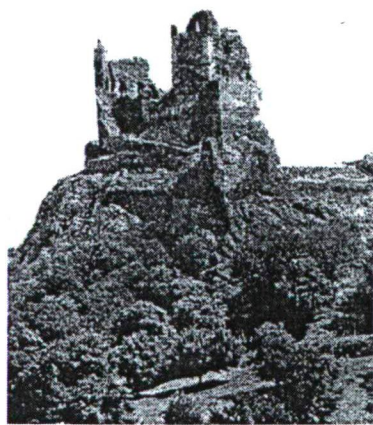
A világörökség részeként a fatornyú templomcska körül található mintegy 55 régi házból palóc népi élő falumúzeumot alakítottak ki. A házakat különböző célokra hasznosítják. A hollókői falurezervátum világhírű értéke, hogy jellegzetes épületei mind eredeti helyükön maradtak, megőrizve az ősi faluképet.

A templom előtti kis térről a vár irányába haladva az utca bal oldalán található Hollókői Falumúzeuma. Kívülről ez a ház sem különbözik a többitől, a pitvarban azonban (kürtös, zárt kéményes konyha) az „elsőházban” tisztaszoba, és a „hátsóházban” lakószoba (szerk.) a palóc élet jellemző eszközeit, használati tárgyait szemléltetik.

A hollókői vár

Az elragadóan szép, jellegzetesen előreugró tetőzetű hollókői házak mögött magasodó hegyen áll Nógrád megye legépebben megmaradt szépen rekonstruált váromja (365 m). Az egyik kertből indul a hegyoldalnak kapaszkodó út, amelyen 10 perces sétával közelíthető meg az erdőség. A tatárjárást követően épült Hollókői vára, melyet a nagy hatalmú egykori Kacsics nemzetség épített. A várba jutva érdemes felfigyelni arra a középkori érdekességre, hogy a várépítők nem a legmagasabb hegyet szemelték ki. Inkább olyan hegyeket kerestek, amelyeken körös-körül egyforma meredek lejtők voltak, amelyek növelték a vár biztonságát. A belső vár falai 3 emelet magasságban még ma is állnak. A vár több helyéről szép a kilátás a Cserhát belsejébe, a zólyomi hegyekre és a Mátra csúcsaira.

Ünnepi népi viselet

A hollókői női viseletet a sok rövid szoknya jellemzi. Igen bő ujjú, sokszor 2 inget hordanak egymás fölött, amin át vállkendőt kötnek. A szoknya fölött bő fekete kötényt viselnek, ami csaknem körüléri őket. Újabb divat a hímezett aljú, keskeny fekete kötény. Sajátos a nyakon viselt gyöngysor, melyet kicsike virágokkal is cifráznak. A lányok haja fonatból lóg lefelé. Az asszonyok kontyba tűzik, s többretegű gyöngyös főkötővel, rojtos selyemkendővel borítják.

Ünneplő viseletként néha a férfiak is felveszik a vászoninget, a kemény szárú csizmát, a csizmanadrágot, a kis félgömb alakú fémpitykével pásztorbatszerűen kirakott, fekete posztómellényt, a kerek kalapot.

A legények és a fiatal házások hímezett aljú kötényt kötnek maguk elé.

Férfiaknak és nőknek egyaránt jellemző öltözetdarabja volt régebben a hímezett ködmön, nőknek az ujjatlan bőrpuzslik.

Inkább szikár, mint köpcös

Korábbi néprajzi kutatások alapján a nógrádi palóc középmagas, inkább szikár, mint köpcös ember. A nők között sok a takarosán csinos. A haj úgyszólván kivétel nélkül geszte-nyebarna.

Hangulatviláguk alapja a vidámság és a lépten-nyomon előtörő jókedv. Ebből fakadnak a sokat emlegetett palóctréfák, s ez táplálja azt a víg nótázást, mely a nógrádi lányok ajkán sohasem hallgat el. Szájuk mindig nevetésre áll. Ahol ketten összekerülnek, ott már tréfálódznak, mókáznak.

Őszinte vallásossággal lépik át mindig a templomajtó küszöbét. Nem mulasztanak el az ünnepnap szentmisét. Isten nevében köszön a katolikus asszony és az Úr Jézust dicséri szüntelen.

A hollókői népi művesség

A vártól visszaútban a hollókői templom közelében levő házak udvarát is érdemes alaposan szemügyre venni. Még ma is találkozhatunk a népi fafaragás és bútorkészítés mívés mestereivel, akik ünnepek idején a tornácon alakítják ki legszebb munkáikat.

Ma is érdekesek, látványosak a hollókői vásárnapok és ünnepnapok, különösen a húsvét: a színpompás helyi népviselet.

